

SUOMALAISEN LAKIMIESYHDISTYKSEN  
JULKAISUJA B-SARJA N:o 27

T. M. KIVIMÄKI

TEKIJÄNOIKEUS

TEKIJÄNOIKEUS

TUTKIMUS  
KIRJAILIJAN, TAITEILIJAN JA  
TIEDEMIEHEN OIKEUDESTA  
TEOKSEENSA

Kirjoittanut  
T. M. KIVIMÄKI



PORVOO . HELSINKI  
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

TURKU  
KIRJAPAINO POLYTYPOS  
1948

## ALKULAUSE.

*Tekijänoikeutta koskevat kysymykset, joista suurissa sivistysmaissa on vuosikymmeniä käsitelty, ovat meidänkin maassamme alkaneet tulla yleisen mielenkiinnon kohteiksi. Kirjailijan, taiteilijan ja tiedemiehen oikeutta teoksiinsa on käsitelty muutamissa lainopillisissa kirjoituksissa, ja myös lainkäyttö on joutunut eräissä tapauksissa määrittelemään kantansa mainitun oikeuden luonteen ja laajuuden suhteen.*

*Henkisten tuotteiden saattaminen yleisön saataviin äänilevyjen, elokuvan ja radion välityksellä ja niiden hyväksikäyttäminen taloudellisessa toiminnassa on erityisesti viime aikoina suuressa määrin lisännyt niiden merkitystä sivistys- ja liikelämän aloilla. Tekijän ja yhteiskunnan edut ovat sen johdosta käymässä entistä vastakohtaisemmiksi. Missä määrin ja millä perusteilla yhteiskunta voi rajoittaa tekijän oikeutta teokseensa, on kysymys, joka ei ainoastaan totalitäärisissä, vaan myös vapaisissa valtioissa näyttäisi olevan kehittymässä yhteiskunnalliseksi probleemiksi. Asiaa arvosteltaessa ei voida olla kiinnittävä huomiota siihen, mitä oikeushyvää, tekijän persoonallisuuttako, joka ilmentyy hänen teoksessaan, vai hänen varallisuusetujansa, on pidettävä tekijänoikeuden ytimenä. Tämä kysymys ei ole vain lainsäädännöllinen; se vaikuttaa voimassa olevan lain säännöksiin tulkitsemiseenkin.*

*Mainitun kysymyksen selvittämisen tarve on lähinnä antanut aiheen esillä olevan tutkimuksen suorittamiseen, joka sitten on laajentunut koko tekijänoikeuden käsittäväksi systemaattiseksi esitykseksi.*

*Helsingissä, maaliskuulla 1948.*

*Tekijä.*

## SISALLYSLUETTELO

Lähdeluettelo ja lyhennykset

Siv.  
13

### Johdanto

#### 1 §.

Tekijänoikeuden käsite ja oikeudellinen luonne	19
1. Käsite .....	19
2. Oikeudellinen luonne .....	26

#### 2 §.

Tekijänoikeuden historiaa .....	39
1. Tekijänoikeus vanhalla-ajalla .....	39
2. Keskiaika .....	41
3. Painatusprivilegioiden aika .....	41
4. Luonnonoikeuden vaikutus tekijänoikeuden kehitykseen .....	43
5. Englannin tekijänoikeuslaki v. 1709 ja Lex Hogarth v. 1735 ..	44
6. Ranskan vallankumous ja tekijänoikeus .....	45
7. Tekijänoikeus Saksassa ja Neuvostoliitossa .....	45
8. Ruotsi—Suomen tekijänoikeus .....	46
9. Kehitys Ruotsissa .....	47
10. Kehitys Suomessa .....	49
11. Tekijänoikeuden kansainvälisen oikeussuojan kehitys .....	54
12. Tekijäin etujärjestöt .....	59

#### 3 §.

Tekijänoikeuden yhteiskunnallinen tausta .....	60
1. Individualistinen katsantokanta .....	60
2. Kollektivistinen katsantokanta .....	63

### Ensimmäinen luku.

#### Teoksista.

#### 4 §.

Teoksen olemus .....	68
1. Teoksen rakenne .....	70
2. Teoksen omaperäisyys .....	74
3. Teoksen synty ja valmistuminen .....	76
4. Teoksen sisällyksen luvallisuus .....	79
5. Teoksen nimi .....	81

#### 5 §.

Teoksen lajeja .....	82
1. Kieliasuiset teokset .....	85
a. Kirjoitus ja kirje .....	85
b. Suulliset esitykset .....	90
2. Tieteellistä tai teknillistä laatua olevat kuvaukset .....	91

3. Sävellysteokset .....	93
4. Kuvaamataiteelliset teokset .....	94
a. Puhtaan kuvaamataiteen teokset .....	95
b. Sovelletun kuvaamataiteen teokset .....	96
5. Ele- ja tanssitaiteelliset sekä elokuvaiset teokset .....	98
6. Valokuvaiset teokset, joilla on tieteellinen tai taiteellinen arvo ..	102
7. Teoksen muunnelmat ja käännökset .....	102
6 §.	
Muunnelma .....	103
1. Epävarsinainen muunnelma .....	103
2. Varsinainen muunnelma ja teoksen käyttäminen toisen teoksen virikkeenä .....	104
3. Taide-esitys teoksen muunteluna .....	110
4. Teoksen siirtäminen mekaaniseen laitteeseen teoksen muunteluna ..	113
7 §.	
Käännös .....	115
8 §.	
Kokoomateos toimittajansa henkisenä tuotteena .....	119
9 §.	
Julkistamaton ja julkistettu teos .....	125
1. Julkistamaton teos .....	125
2. Julkistettu teos .....	126
a. Julkaistu teos .....	126
b. Muulla tavalla kuin julkaisemalla julkistettu teos .....	130

Toinen luku.  
Tekijällisyydestä.

10 §.	
Tekijä .....	133
1. Fyysillinen henkilö tekijänoikeuden subjektina .....	133
2. Oikeushenkilö tekijänoikeuden subjektina .....	138
11 §.	
Tekijänoikeudellinen yhteistyö .....	141
1. Varsinainen tekijänoikeudellinen yhteistyö .....	142
2. Epävarsinainen tekijänoikeudellinen yhteistyö .....	147
a. Yhteenliitetty teos .....	147
b. Yhteistyö kokoomateoksessa .....	149
3. Yhteistyö elokuvaisissa teoksissa erityisesti .....	150
12 §.	
Tekijän apulaiset .....	157
13 §.	
Tekijällisyyden olettaus .....	158
Kolmas luku	
Tekijän yksinoikeusfunktioista.	
14 §.	
Tekijälain yksinoikeusjärjestelmä .....	166

15 §.	
Yksinoikeus teoksen mukaamiseen .....	169
1. Kääntäminen .....	170
2. Muunteleminen .....	172
3. Jäljentäminen ja monistaminen .....	173
4. Henkilökohtaista tai yksityistä tarvetta varten tapahtuva mukaaminen .....	176
a. Rakentaminen rakennustaiteellisen rakennuksen mukaan ..	178
b. Taideteoksen jäljentäminen taidekeinoin .....	178
c. Teoksen maahantuonti .....	179
d. Todistamisvelvollisuus .....	179
16 §.	
Yksinoikeus teoksen saattamiseen yleisön saataviin .....	180
1. Levittäminen .....	180
2. Julkinen esittäminen .....	181
a. Esittäminen .....	181
b. Esittämisen julkisuus .....	182
c. Näytelmällinen esittäminen .....	185
d. Sävellysteoksien säveellinen esittäminen .....	185
e. Kieliasuisten teosten kielellinen esittäminen .....	186
f. Mekaanisin laittein tapahtuva esittäminen .....	186
g. Taideteoksen näytteillepaneminen .....	190

Neljäs luku.

Yksinoikeuksien rajoituksista.

17 §.	
Rajoitusten oikeusperusteet .....	192
18 §.	
Vapaat teokset .....	194
19 §.	
Selostamisvapaus .....	198
20 §.	
Yleinen lainausteoksesta toiseen .....	201
1. Siteerausvapaus .....	201
a. Piensitaatti .....	203
b. Suursitaatti .....	204
c. Kuvasitaatti .....	206
2. Runoteoksen lainaaminen sävellyksen tekstiksi ja konsertti-ohjelmiin .....	206
3. Henkisten tuotteiden lainaaminen ensyklopedisiin kokoomateoksiin .....	208
4. Jumalanpalvelusta ja alkeisopetusta varten tunnustettu antologiavapaus .....	209
5. Mallipiirustusten lainaaminen rakennusteoksen rakentamista ja taidetyöteoksen valmistamista varten .....	211
6. Julkisesti esillä olevien taide- ja rakennusteoksien kuvaamisvapaus .....	211

21 §.	
Lainaus aikakautisesta julkaisusta toiseen	213
1. Ehdottomasti suojatut kirjoitukset	215
2. Ehdollisesti suojatut kirjoitukset	216
3. Suojaa vailla olevat kirjoitukset	218

22 §.	
Kieliasuisten ja sävellysteosten julkisen esittämisen vapaus	219

23 §.	
Teoskappaleen omistajan oikeus	223
1. Kirja- ja sävellysteoksen omistajan oikeus teoksen lainaamiseen ja vuokraamiseen	223
2. Taideteoksen omistajan oikeus panna teos näytteille	228
3. Taideteoksen kaksoiskappale	228
4. Oikeus omaan muotokuvaan	229
5. Teoksen julkisuuteen saattamista ja toisintamista rajoittava ehto	233

#### Viides luku

##### Tekijän persoonallisista oikeuksista

24 §.	
Tekijän persoonallinen suhde teokseensa yleisesti	237

25 §.	
Tekijän moraaliset oikeudet erityisesti	239
1. Isyysoikeus	241
2. Respektioikeus	246
3. Muita moraalisia oikeuksia	252

#### Kuudes luku

##### Tekijänoikeuden luovuttamisesta sopimuksella.

26 §.	
Luovutus sopimuksen yleispiirteitä	255
1. Tekijänoikeuden luovutettavuus	255
2. Luovutus kokonaan tai osittain	256
3. Sopimuksen synty ja muoto	259
4. Luovutus kahdelle peräkkäin	260
5. Vastedes syntyviin teoksiin tulevan tekijänoikeuden luovutus	262
6. Luovutuksen henkilökohtaisuus	262
7. Sopimuksen tulkitseminen	264
8. Sopimuksen päättymisen	265
9. Droit de suite l. jälkivoitto-oikeus	266

27 §.	
Tekijänoikeus yleisten sopimustyyppien kohteena	269
1. Kauppa, työurakka ja vuokrasopimus	269
2. Työ- ja palvelussopimus	271
3. Tekijänoikeuden panttaus	273

28 §.	
Tekijänoikeudellisia sopimustyyppisiä	277
1. Kustannussopimus	278
2. Esittämissopimus	294
3. Esittämisoikeuksien luovutus tekijäin etujärjestöille	296

#### Seitsemäs luku

##### Tekijänoikeuden siirtymisestä tekijän kuoleman jälkeen ja pakkotäytäntössä.

29 §.	
Tekijänoikeuden siirtyminen perilliselle ja testamentinsantajalle	299
1. Perintö	299
2. Testamentti	301
3. Perillisen ja testamentinsajaan oikeuden rajoituksia	302

30 §.	
Tekijänoikeuden siirtyminen pakkotäytäntössä	304

#### Kahdeksas luku

##### Tekijänoikeuden lakkaamisesta.

31 §.	
Suoja-ajan päättymisen	312
1. Periaatteellisia näkökohtia	312
2. Suoja-ajan päättymisen tavallisissa tapauksissa	316
3. Suoja-ajan pituus erinäisissä tapauksissa	319

32 §.	
Luopuminen tekijänoikeudesta	322

#### Yhdeksäs luku

##### Tekijän oikeuskeinoista.

33 §.	
Rangaistus	324
34 §.	
Vahvistuskanne	327
35 §.	
Kieltotuomio	329

36 §.	
Vahingonkorvaus	321
1. Taloudellinen vahinko	332
2. Aineeton vahinko	337
3. Luvatohta toisintamista sallivan liikeyrityksen korvausvelvollisuus	338

## 37 §.

Teoskappaleisiin ja teoksen toisintamismuotoihin kohdistuvat oikeuskeinot .....	339
1. Teoskappaleiden ja monistamismuotojen takavarikointi ja hävittäminen .....	340
2. Monistamismuotojen saattaminen väärinkäyttöön kelvottomiksi .....	342
3. Teoskappaleiden ja monistamismuotojen lunastaminen .....	342
4. Poikkeuksia hävittämistä ja lunastamissäännöksistä .....	343

## Kymmenes luku

## Tekijälain sovellettavuudesta.

## 38 §.

Kotimainen ja kansainvälinen oikeussuoja .....	345
1. Kotimainen oikeussuoja .....	346
a. Suomen kansalaisen teokset .....	346
b. Vieraan maan kansalaisen Suomessa ilmestyneet teokset ..	347
2. Kansainvälinen oikeussuoja .....	348
a. Kansallinen kohtelu .....	349
b. Vastavuoroisuus .....	350

## 39 §.

Tekijälain taannehtiva vaikutus .....	353
---------------------------------------	-----

## Lisäys

## 40 §.

Valokuvaajan oikeus teokseensa .....	359
<b>Liitteet</b> .....	364
1. Laki tekijänoikeudesta henkisiin tuotteisiin 3 päivällä kesäkuuta 1927 siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen .....	364
2. Asetus edellisessä kohdassa mainitun lain noudattamisen tehostamisesta 31 päivältä tammikuuta 1941 .....	375
3. Laki oikeudesta valokuviiin 3 päivältä kesäkuuta 1927 .....	376
4. Asetus 14 päivältä heinäkuuta 1932 Suomen yhtymisestä vuonna 1928 Roomassa uusittuun Bernin sopimukseen kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamiseksi .....	379
5. Bernin sopimus suomen- ja ranskankielisenä .....	381
6. Asetus 8 päivältä joulukuuta 1928 tekijänoikeudesta henkisiin tuotteisiin ja oikeudesta valokuviiin 3 päivänä kesäkuuta 1927 annettujen lakien soveltamisesta Amerikan Yhdysvalloissa ensiksi ilmestyneisiin tai Amerikan kansalaisten ilmestymättömiin henkisiin tuotteisiin ja valokuviiin .....	400
Hakemisto .....	401

## LÄHDELUETTELO JA LYHENNYKSET.

- Ahlman*, Kulttuurin perustekijöitä. 1939.  
*AL* = Avioliittolaki 13/6 1929.  
*Allfeld*, Das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Tonkunst. II Aufl. 1928.  
 „ Urheber- und Erfinderrecht. 1921.  
*Ask*, Om författarrätt företrädesvis enligt svensk lagstiftning. 1893.  
*AVL* = L avioliittolain voimaannpanosta 13/6 1929.  
*Baum*, Die Urteile in den Prozessen zwischen Rundfunk und Schallplattenindustrie und ihre Kritik. Geistiges Eigentum 1937—38 s. 239 ss.  
*Bekker*, Ideen zur Gestaltung des musikalischen Urheberrechtes. Geistiges Eigentum 1935—36 s. 33 ss.  
*Ben'zon*, Familieretten. II. 1926.  
*de Boor*, Vom Wesen des Urheberrechts. 1933.  
*Borum*, Familieretten. II. 1941.  
*Bry*, La propriété industrielle, littéraire et artistique. 1914.  
*Cahn-Speyer*, Beiträge zur Vorgeschichte und zu den Grundlagen des musikalischen Urheberrechtes. Geistiges Eigentum 1936—37 s. 227 ss.  
*Caselli*, Sul regolamento internazionale del "Diritto morale" di autore. Geistiges Eigentum 1937—38 s. 1 ss.  
*Copinger*, On the law of copyright. 1927.  
*Dernburg*, Das bürgerliche Recht. VI. 1910.  
*DI* = Defensor legis.  
*Droit d'auteur* = Le droit d'auteur. Revue mensuelle du Bureau de l'Union internationale pour la protection des oeuvres littéraires et artistiques.  
*Eberstein*, Den svenska författarrätten. I—II. 1923, 1925.  
 „ Författarrätten och bokutdelningen. SvJT 1943 s. 744 s.  
 „ Immateriellt rättsskydd. 1927.  
 „ Om rätt till namn. SvJT 1929, s. 319 ss.  
 „ Om skyddet för konsthantverk och konstindustri. Nordiskt industriellt rättsskydd 1941 s. 1 ss.  
 „ Om skådespelares, recitatörers, sångares och musikers ensamrätt till sina prestationer. SvJT 1928 s. 1 ss.  
 „ Reformen och reformkrav i finsk och norsk auktorrätt. TfR 1927 s. 378 ss.  
*Ehmer*, Der Rechtsschutz von Druckschriftentiteln. GRUR 1938 s. 167 ss.  
*Ehlers*, Ueber die Unzulässigkeit des Büchernachdrucks nach dem natürlichen Zwangsrecht. 1784.  
*Ekeberg*, Skyddstiden för litterära verk. SvJT 1942 s. 447 ss.  
 „ Studier i patenträtt. I. 1904.  
*Ekström*, Privaträttens allmänna läror. I. 1921.  
*Ellilä*, Sivullisen oikeussuojan takeista ulosotossa. 1947.  
*Elster*, Der Filmungsvertrag und der sogenannte "Verfilmungszwang". GRUR 1931 s. 47 ss.

- Elster*, Rechtsschutz der blossen Form? GRUR 1940 s. 13 ss.  
 " Theater—Film—Musik—Funk und Artisten—Urheberrecht. Sisältää I osan Elsterin ja Dienstagin yhteisesti toimittamaa samannimistä teosta. 1932. (Lyh: *Elster*, Theaterrecht).  
*EpäsJulkL* = L epäsiiveillisten julkaisujen levittämisen ehkäisemisestä 28/1 1927.  
*Erlanger*, Der Unternehmer als Urheber und Erfinder. GRUR 1930 s. 391 ss.  
*Finnilä*, Bidrag till läran om fritt eller allmänt märke. 1935.  
*Fischer*, Geistiges und gewerbliches Schaffen. GRUR 1939 s. 89 ss.  
*Friedell*, Uuden ajan kulttuurihistoria. I—II. Suom. Erik Ahlman. II p. 1945.  
*Geistiges Eigentum* = Geistiges Eigentum. Copyright, La Propriété Intellectuelle, Internationale Zeitschrift für Theorie und Praxis des Urheberrechts und seiner Nebengebiete.  
*Gierke*, Deutsches Privatrecht, I. 1895.  
*Glahn*, Lov om Forfatterret og Kunstnerret. 1912.  
*Goldbaum*, Urheberrecht und Urhebervertragsrecht. 1922.  
*Grundtvig*, Kort Fremstilling af Forfatterretten. 1905. II Udg: *Grundtvig—Glahn—(Kruse)*. 1918.  
*GRUR* = Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht.  
*Hakulinen*, Edunpalautuskysymyksiä. LM 1939 s. 323 ss.  
 " Keksiäjän oikeussuojasta. Eripainos juhlaulkaisusta Kaarlo Juho Ståhlberg. 1945.  
 " Obligationenrecht, Zivilgesetze der Gegenwart, Bd X Teil I Abt. 2 a. 1936.  
 " Perusteettoman edun palautus. 1931.  
*Hannarskjöld*, Om tankearbetets rätt. 1929.  
*Hasselrot*, Ytterligare några spörsmål ang. panträtt. 1927.  
*Hellaakoski*, Plagiaatteja. Suomen kirjallisuuden vuosikirja. 1946.  
*Hellwag*, Das neue Kunstschutzgesetz. 1908.  
*v. Hentig*, Der strafrechtliche Schutz des literarischen Eigentums nach dem deutschen und österreichischen Rechte in rechtsvergleichender Darstellung. 1912.  
*Hernberg*, Yleissiviilioikeus Suomen lain mukaan. 1927.  
*Himmelstrand*, Promemoria angående grunderna för en reform av lagstiftningen om rätt till litterära och musikaliska verk. 1937.  
*Hirn*, Konsten och den estetiska betraktelsen. 1937.  
*HM* = Hallitusmuoto 13/7 1919.  
*Hoffmann*, Das Aenderungsrecht des Urhebers. GRUR 1938 s. 161 ss.  
 " Die Berner Uebereinkunft zum Schutze von Werken der Literatur und Kunst. 1935.  
 " Gedanken zum Problem des urheberrechtlichen Formschutzes. GRUR 1930 s. 747 ss.  
 " Ziele der deutschen Urheberrechtsreform. GRUR 1938 s. 1 ss.  
*Huttunen*, Avioliittolaki ynnä siihen liittyvät lait ja asetukset. II p. 1945.  
*Hyllested*, "Individualismen". Nogle Bemaerkninger om juridisk Metode, med saerligt Hensyn til Spørgsmaalet om Forfatterrettens Karakter og Muligheden for dens Expropriation. TFR 1910 s. 211 ss.  
*v. Ihering*, Rechtsschutz gegen injuriöse Rechtsverletzungen. Jahrbücher für die Dogmatik des römischen und deutschen Privatrechts. XXIII s. 318 s.  
*Ihrfors*, Om författarrätt och äganderätt. 1926.  
*Jacobsen*, Ophavsretten. Forfatter- og Kunstnerretten. National Ret. 1941.  
*JFT* = Tidskrift, utgiven av Juridiska Föreningen i Finland.

- Kahn*, Die Zwangsvollstreckung in das literarische und artistische Urheberrecht. 1908.  
*Kaila*, Personallisuus. III p. 1946.  
*KirjTaitA* = A kirjailijan ja taiteilijan oikeudesta työnsä tuotteisiin 15/3 1880.  
*Kivimäki*, Ns. fidusiaarisista oikeustoimista. DI 1938 s. 361 ss.  
 " Taide-esityksen oikeussuoja. DI 1937 s. 368 ss.  
 " Tekijänoikeuden luovutuksesta. LM 1939 s. 416 ss.  
*Klostermann*, Das Urheberrecht an Schriftwerken und Kunstwerken. 1876.  
*Knoph*, Ändretten. 1936.  
*Kohler*, Das Autorrecht. 1880.  
 " Kunstwerkrecht. 1908.  
 " Urheberrecht an Schriftwerken und Verlagsrecht. 1907.  
*KokousL* = L yleisistä kokouksista 20/2 1907.  
*v. Konow*, Författarens och tonsättarens rätt enligt gällande lagstiftning. 1941.  
*Kopsch*, Das neue italienische Urheberrecht. GRUR 1942 s. 93 ss.  
 " Der Schutz des künstlerischen Einfalls. GRUR 1939 s. 747 ss.  
*Kruse*, Vinding, Ejendomsretten. I—IV. 1929—1933.  
 " Festskrift till Professor, Dr. juris. 1940.  
 " Kann das Urheberrecht an Werken der Literatur und Kunst mit Recht als geistiges Eigentum bezeichnet werden? Geistiges Eigentum 1935 s. 353 ss.  
 " Om Mudsætningen mellem Formuerettigheder og personlige Rettigheder, med saerligt Hensyn til Forfatter- og Kunstnerretten. TFR 1907 s. 181 ss.  
 " Reform af Forfatterretten og Kunstnerretten. SvJT 1937 s. 44 ss.  
*KuolJulL* = L kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi 23/4 1901.  
*KustSopLE* = Lainvalmistelukunnan ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle kustannussopimuslaiksi. 1938.  
*Laband*, Das Staatsrecht des Deutschen Reiches III, 4 Aufl. 1901.  
*LahjLupL* = Lahjanlupauslaki 31/7 1947.  
*Lapie*, Le projet français de code du droit d'auteur. Geistiges Eigentum 1937—38 s. 45 ss.  
*Lemoine*, La protection internationale du droit d'exécution des auteurs et compositeurs de musique. 1936.  
*Lissbauer*, Die österreichischen Urhebergesetze. 1936.  
*LM* = Lakimies.  
*Lund*, Torben, Billedkunsten i retlig belysning. 1944.  
 " Loven om Forfatterret og Kunstnerret. 1933.  
 " Nogle Bemaerkninger om de immaterielle Rettigheders Indhold og retlige Karakter. Festskrift till Vinding Kruse s. 64 ss.  
 " Om Forringelse af Litteratur-Musik- og Kunstverker. 1944.  
*Lundh*, Navneplikt och navnerätt. 1927.  
*Lvk* = Lainvalmistelukunnan ehdotus laiksi tekijänoikeudesta kirjallisiin ja sävelmäteoksiin sekä laiksi tekijänoikeudesta kuvaamataiteiden teoksiin ja valokuviin ynnä perustelut. 1920.  
*Lvk ehd. 1905* = Lainvalmistelukunnan ehdotus asetukseksi 15 p:nä maaliskuuta 1880 kirjailijan ja taiteilijan oikeudesta työnsä tuotteisiin annetun asetuksen muuttamisesta eräiltä kohdin. 1905.  
*Lvk laus. 1912* = Lainvalmistelukunnan lausunto Senaatille Suomen tekijänoikeutta koskevan lainsäädännön uudistamisesta vastamaan Venäjän tekijänoikeudesta v. 1911 annettua lakia. 1912.  
*Lyon-Caen et Delalain*, Lois françaises et étrangères sur la propriété littéraire et artistique. I. 1889.

- Mayer*, Le droit d'auteur et le Cinéma. 1934. (?)
- Melliger*, Das Verhältnis des Urheberrechts zu den Persönlichkeitsrechten. 1929.
- Mitteis*, Grundriss des österreichischen Urheberrechtes. 1936.
- Moe*, Om privatbrevs rettsbeskyttelse. Tfr 1941, s. 1 ss.
- Montgomery*, Handbok i Finlands allmänna privaträtt. II uppl. 1908.
- Müller*, Das deutsche Urheber- und Verlagsrecht. 1901.
- Nitze*, Das Recht an der Melodie. 1912.
- NJA* = Nytt Juridiskt Arkiv. Grundat av G. B. A. Holm.
- Norjan ehdotus* = Innstilling til lov om vern for åndsverker. Avgitt av den av Kirke- og Undervisningsdepartement nedsatte komité. 1925.
- Normaalisopimus* = Pohjoismaiden kirjailija- ja kustantajyhdistysten v. 1947 hyväksymä normaaliakaava.
- Norsk Retstidende*.
- Nybergh*, Auktorrätt till tonfilm. JFT 1937 s. 721 ss.
- " Auktorrättens juridiska karaktär enligt finsk rätt. JFT 1937 s. 140 ss.
- " Förlagsrättsliga studier jämte kritiska betraktelser över lagberedningens förslag till förlagsavtal. JFT 1939 s. 79 ss, 337 ss.
- " Om pantsättning av förlagsrätt. JFT 1942 s. 116 ss.
- OikTL* = L varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 13/6 1929.
- Oinonen*, Runoilijalahjan luomus. Suomen kirjallisuuden vuosikirja. 1946.
- Osterrith*, Wissenschaftliches Eigentum. 1925.
- Ot. prp. Nr 22. (1930)*. Lov om vern for åndsverker. Kirke- og Undervisningsdepartementets innstilling av 14 mars 1930 (Oslo).
- PainoL* = Painovapauslaki 4/1 1919.
- PatL* = Patenttilaki 7/5 1943.
- Poirier*, Musique cinématographique. 1941.
- Raestad*, Bernkonvensjonen. 1929.
- RakK* = Rakennuskaari.
- RGZ* = Entscheidungen des Reichsgerichts in Zivilsachen.
- Riezler*, Deutsches Urheber- und Erfinderrecht. 1909.
- RL* = Rikoslaki.
- Rintelen*, Der Rechtsschutz für geistiges Schaffen. 1931.
- Rosenthal*, Die künstlerische und rechtliche Stellung des Regisseurs. Geistiges Eigentum 1936—1937 s. 297 ss.
- Ruffini*, De la protection internationale des droits sur les oeuvres littéraires et artistiques. Recueil des cours (à l') Academie de droit international. 1926, II s. 391 ss.
- RVA* = A rikoslain voimaannpanemisesta.
- Röthlisberger*, Der interne und internationale Schutz des Urheberrechts in den Ländern des Erbolls. 4 Aufl. Bearbeitet von Hillig und Greuner. 1931. (Lyh: Röthlisberger).
- " Urheberrecht und Zeitungsinhalt. 1908.
- Röthlisberger-Mentha*, Schweizerisches Urheber- und Verlagsrecht an Werken der Literatur und Kunst. 1932.
- Satter*, Die Urheberrechtskonvention und das internationale Privatrecht. Geistiges Eigentum 1935 s. 241 ss.
- Schlittgen*, Das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Tonkunst, das Verlagsrecht und das Urheberrecht an Werken der bildenden Künste und der Photographie. 1908.
- Schöndorf*, Das Entlehnungsrecht und die Revidierte Berner Übereinkunft. Geistiges Eigentum 1936—37 s. 114 ss.
- Seiller*, Österreichisches Urheberrecht. 1927.

- Serlachius*, Lärobok i sakrätten enligt gällande finsk rätt. II. 1900.
- Sfetea*, De la nature personnelle du droit d'auteur. 1923.
- Sohn*, Der Schutz des musikalischen Kunstwerkes gegen Verschandelung nach Ablauf der urheberrechtlichen Schutzfrist. 1934.
- Solberg*, The Long Struggle for Honorable Internationale Copyright Relations. Geistiges Eigentum 1937—38 s. 22 ss.
- Spreckmann*, Zum Filmurheberrecht. 1936.
- Streuli*, Urheberrecht in der Schweiz. 1943.
- Suomen Kustannusyhdistys*, Läusunto eduskunnan lakivaliokunnalle tekijänoikeutta koskevista lakiehdotuksista. 1927.
- SeJT* = Svensk Juristtidning.
- TekijäL* = L tekijänoikeudesta henkisiin tuotteisiin 3/6 1927.
- TekijänoikeusKom* = Pohjoismaiden tekijänoikeuskomiteain luonnos laiksi tekijänoikeudesta kirjallisiin ja taiteellisiin tuotteisiin. 1948.
- Tfr* = Tidsskrift for Rettsvitenskap. Utgitt av Den Stangske Stiftelse i Oslo.
- TLeimaA* = A tavaraleimain suojelemisesta 11/2 1889.
- TNimiA* = A kaupparekisteristä sekä toiminimestä ja prokurasta 2/5 1895.
- TSL* = Työsopimuslaki 1/6 1922.
- UBS* = Bernin sopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta 9 päivältä syyskuuta 1886, uusittu Berliinissä 13 päivänä marraskuuta 1908 ja Roomassa 2 päivänä kesäkuuta 1928.
- UBSA* = A 14/7 1932 Suomen yhtymisestä vuonna 1928 Roomassa usittuun Bernin sopimukseen kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamiseksi.
- UR* = Ugeskrift for Retsvaesen.
- UL* = Ulosottolaki.
- Undén*, Om panträtt i rättigheter. 1915.
- " Svensk sakrätt. I. 1927.
- Ussing*, Erstatningsret. 1937.
- Walckiers*, Le droit des auteurs et les exécutions publiques des oeuvres musicales en Belgique. 1934.
- ValokL* = L oikeudesta valokuvaan 3/6 1927.
- Weil*, American copyright law. 1917.
- Venoja*, Takavarikko. 1947.
- Wertheimer*, Gesetzliche Lizenzen im Urheberrecht und die Berner Übereinkunft zum Schutze von Werken der Literatur und Kunst. Geistiges Eigentum 1936—37 s. 13 ss.
- Westring*, Den nya giftermålsbalken. 1933.
- Vilbois*, Du domaine public payant en matière de droit d'auteur. 1929.
- VilpKilpL* = L vilpillisen kilpailun ehkäisemiseksi 31/1 1930.
- VirkamVastuuL* = L valtion vastuunalaisuudesta virkamiehen aikaansaamasta vahingosta 18/5 1927.
- Wrede*, Esineoikeuden pääpiirteet. I—II. 2 p. Toimittanut Caselius. 1946—47 (Lyh: Wrede—Caselius).
- " Suomen oikeus ja yhteiskuntajärjestys. Suomentaneet Kahanpää ja Kaira. 2. uusittu p. Uusineet: Alanen, Cederberg, Haataja, Heikonen, Kaira, Merikoski, Sipilä ja Tirkkonen. 1945. (Lyh: Wrede.)

Muissa suhteissa viitataan Lakikielen sanakirjan lyhennysluetteloon.